

מרכז המידע למודיעיין ולטרור
על שם אלוף מאיר עמית
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

זרקור לאיראן

יולי 2011 – תיר 1390
לשבוע שבין 14/7/11 – 21/7/11
עורך: רז צימט

במוקד אירועי השבוע:

- ✓ הסתייגות איראנית מ"תוכנית השלבים" הרוסית לחידוש המשא ומתן הגרעיני.
- ✓ שבועון משמרות המהפכה מזהיר את תורכיה: אם איראן תאלץ לבחור, היא תעדיף את סוריה על פני תורכיה.
- ✓ המרכז למחקרים של המג'לס מזהיר מפני האסטרטגיה החדשה של ארגון נאט"ו והשלכותיה על איראן.
- ✓ החלה ההערכות למימוש הרפורמה המוניטארית והשמטת אפסים מהמטבע הלאומי.
- ✓ משבר הגירושין באיראן: סיבות מוזרות לגירושין.
- ✓ תמונות השבוע: מבצע לאכיפת קוד הלבוש האסלאמי בטהראן.

עיקרי דברים:

הסתייגות איראנית מתוכנית השלבים הרוסית לחידוש המשא ומתן הגרעיני

תוכנית השלבים לחידוש המשא ומתן הגרעיני בין איראן למערב, שהועלתה בשבוע שעבר על-ידי שר החוץ הרוסי, סרגיי לברוב, במהלך ביקורו בושינגטון התקבלה באיראן בהסתייגות. על-פי ההצעה הרוסית תשיב איראן על השאלות, שהועלו על-ידי הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית, בשלבים ותמורת כל שלב היא תזכה בהטבה בצורת הפחתה מדורגת של הסנקציות שהוטלו עליה.

איראן לא מסרה עד כה תגובה רשמית להצעה. יו"ר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, עלא' אלדין ברוג'רדי, טען, עם זאת, כי משמעות ההצעה היא חזרה לנקודת ההתחלה, כיוון שאיראן כבר השיבה על כל השאלות בנוגע לתוכניתה הגרעינית. חבר המג'לס מחמד כרמי-ראד הגיב אף הוא בהסתייגות להצעה הרוסית וציין, כי איראן אינה מוכנה לקבל תנאים חדשים לחידוש המשא ומתן.

גם היומון תאבנאכ, המזוהה עם הזרם השמרני-הפרגמאטי, העלה הסתייגויות בנוגע לתוכנית הרוסית. במאמר פרשנות, שפרסם האתר, נכתב, כי ההצעה הרוסית אינה מתייחסת לאפשרות, שתשובותיה של איראן לא יספקו גם הפעם את המערב. האתר הזהיר, כי במקרה כזה עלולה רוסיה להצטרף למערב בהחרפת הסנקציות כנגד איראן וכי התוכנית נועדה להכשיר את הקרקע לגיוס קונצנזוס עולמי נגדה.

האתר המליץ לגורמי הממשל האיראני, ובהם: משרד החוץ, המועצה העליונה לביטחון לאומי וועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, לנהל מגעים עם הממשל הרוסי על מנת להשיג מידע נוסף בנוגע לתוכנית, שיאפשר להם להבטיח את האינטרסים הלאומיים של איראן.

שבועון משמרות המהפכה מזהיר את תורכיה: אם איראן תאלץ לבחור, היא תעדיף את סוריה על פני תורכיה

השבועון צבחי-צאדק, היוצא לאור מטעם משמרות המהפכה, הזהיר השבוע את תורכיה, כי אם תמשיך בגישתה הנוכחית העוינת כלפי סוריה, תאלץ איראן לפעול בהתאם לאינטרסים האסטרטגיים שלה ולאידיאולוגיה שלה ולהעדיף את סוריה על פניה. על תורכיה להבין את עמדתה של איראן, לנהוג בתבונה ולא להוביל את איראן לנקודה בה היא תאלץ לבחור בין שתי המדינות.

על רקע ביקורו של שר החוץ התורכי בטהראן בשבוע שעבר מתח השבועון ביקורת על עמדת תורכיה ביחס לאירועים בסוריה, אותם הגדיר כמזימה מערבית. השבועון האשים את תורכיה, כי היא ניצבת לצד ארצות-הברית ואף מעבירה סיוע למתנגדי המשטר הסורי דרך הגבול הסורי-תורכי.

בתוך כך קרא השבוע היומון הרפורמיסטי אעתמאד לממשלת איראן להגביר את מעורבותה בפתרון המשבר בסוריה. במאמר מערכת שפרסם היומון נכתב, כי לנוכח האהדה לה זוכה איראן מצד ממשלת סוריה, היא יכולה למלא תפקיד בונה כמתווך לפתרון המשבר. איראן צריכה לסייע לקרב בין דרישות מתנגדי המשטר לבין ממשלת סוריה על מנת לאפשר להם לצאת מן המבוי הסתום ולשים קץ לאלימות.

המרכז למחקרים של המג'לס מזהיר מפני האסטרטגיה החדשה של ארגון נאט"ו והשלכותיה על איראן

המרכז למחקרים של המג'לס פרסם בסוף השבוע שעבר דוח המזהיר מפני האסטרטגיה החדשה, שאימץ ארגון נאט"ו בשנים האחרונות, ומפני השלכותיה על ביטחונה הלאומי של איראן.

הדוח קובע, בין היתר, כי הצבת מערכת ההגנה מפני טילים של נאט"ו בתורכיה מהווה איום רציני על ביטחונה. עוד מזהיר הדוח מפני העמקת נוכחותו הפוליטית והכלכלית של הארגון בסמוך לגבולותיה של איראן, מהגברת שיתוף הפעולה בין נאט"ו למדינות המפרץ הפרסי ומהגברת מאמצי הארגון בתחום הסייבר.

המרכז למחקרים ממליץ לקובעי המדיניות באיראן להרחיב את שיתוף הפעולה עם מדינות האיזור, ובמיוחד עם עיראק ואפגניסטאן, לפעול במטרה לאזן את השפעתו הגוברת של נאט"ו באיזור ולנקוט בצעדים הדרושים על מנת לשפר את היערכותה של איראן לנוכח האיומים הניצבים בפניה בתחום הסייבר.

החלה ההערכות למימוש הרפורמה המוניטארית והשמטת אפסים מהמטבע הלאומי

הבנק המרכזי האיראני חנך בסוף השבוע אתר אינטרנט חדש, שנועד ללוות את תהליך הרפורמה המוניטארית עליה החליטה הממשלה בשבוע שעבר, אשר במסגרתה יושטו ארבעה אפסים מהמטבע הלאומי (הריאל).

בהודעת הבנק המרכזי נאמר, כי האתר נועד לספק מידע מדויק לכלכלנים, לתקשורת ולאזרחים בנוגע לרפורמה, להשיב על שאלות בנושא, לערוך סקרי דעת קהל בנוגע לרפורמה, לקיים פורומים שישמשו לדיונים בנושא ולהביא דעות ומחקרים הקשורים לתוכנית. נגיד הבנק המרכזי, מחמוד בהמני, העריך בשבוע שעבר, כי יידרשו לפחות שלוש שנים על מנת להשלים את הרפורמה.

בעקבות החלטת הממשלה התחדש הויכוח בין תומכי הרפורמה ומבקריה. לטענת תומכי הרפורמה, תסייע השמטת האפסים לבלום את האינפלציה, כפי שהיה במדינות נוספות, שנקטו בצעד דומה, כדוגמת תורכיה. מתנגדי התוכנית, לעומת זאת, טוענים, כי בהעדר שינוי במדיניות הכלכלית הממשלתית לא תהיה לרפורמה השפעה של ממש וכי ריסון האינפלציה הוא תנאי הכרחי מוקדם למימוש הרפורמה במטבע.

היומון הכלכלי דניא-י אקתצאד (עולם הכלכלה) הזהיר השבוע, כי הרשויות עלולות למקד את מאמצייהן ביישום הרפורמה במטבע הלאומי במקום להתמקד בפתרון הבעיות הכלכליות המרכזיות הניצבות בפני איראן. הכלכלן הבכיר, סעיד לילאז, טען אף הוא, כי להשמטת האפסים מהמטבע לא תהיה השפעה משמעותית על כלכלת

איראן בתנאי הנוכחיים. במצב שבו האינפלציה ממשיכה לעלות, הממשלה מגבירה את מעורבותה בכלכלה והמשק ניצב בפני בעיות הנובעות ממימוש הרפורמה במדיניות הסובסידיות, אין כל ערך ליישום הרפורמה במטבע והתמקדות במימושה עלולה להסיט את תשומת הלב מבעיותיה המרכזיות של הכלכלה, ובהן: האינפלציה, הפסקת הצמיחה הכלכלית, ירידת ההשקעות בייצור, השלכות הסנקציות הכלכליות, עליית שיעור האבטלה, בריחת מוחות והירידה בייצוא ובייצור נפט.

משבר הגירושין באיראן: סיבות מוזרות לגירושין

לנוכח העלייה המתמדת בשנים האחרונות בשיעור הגירושין בקרב זוגות איראנים פרסם השבוע האתר פרארו דיווח על סיבות שונות ומשונות בגינן פנו בשנה האחרונה אזרחים איראנים לבתי הדין בבקשה להתגרש מבני/בנות זוגם. בין המקרים, שהובאו על-ידי האתר: אישה שגילתה, כי בעלה הסתיר מפניה במשך 5 שנים שרגלו הימנית קצרה יותר מזו השמאלית; גבר שטען, שהתנהגותה של אשתו השתנתה לאחר שהחלה לעבוד כנהגת מונית והיא אף החלה להכות אותו; אישה שביקשה להתגרש מבעלה, כיוון שאינה מוכנה עוד לאכול מדי יום ארוחת צהריים עם חמותה, אישה שביקשה להתגרש מבעלה המבלה את כל זמנו בצפייה במשחקי כדורגל; וגבר שביקש להתגרש בו-זמנית משלוש נשותיו: שתיים מהן לא הצליחו להיכנס להריון והשלישית הביאה לעולם ילד עיוור ולקתה במחלה קשה.

בשנים האחרונות נקלע מוסד הנישואין ברפובליקה האסלאמית למשבר חריף, שמתבטא בעליה משמעותית בגיל הנישואין הממוצע וכן בגידול ניכר בשיעור הגירושין.

הסתייגות איראנית מ"תוכנית השלבים" הרוסית לחידוש המשא ומתן הגרעיני

תוכנית השלבים לחידוש המשא ומתן הגרעיני בין איראן למערב, שהועלתה בשבוע שעבר על-ידי רוסיה, התקבלה בטהראן בהסתייגות. במהלך ביקורו בושינגטון הציע שר החוץ הרוסי, סרגיי לברוב, כי איראן תשיב על השאלות, שהועלו על-ידי הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית, בשלבים ותמורת כל שלב היא תזכה בהטבה בצורת הפחתה מדורגת של הסנקציות, שהוטלו עליה. על-פי ההצעה הרוסית, תידרש איראן להשיב בתחילה על שאלות "קלות" ולאחר מכן על שאלות "קשות" יותר.

איראן לא מסרה עד כה תגובה רשמית להצעה. דובר משרד החוץ, ראמין מהמן-פרסת (Ramin Mehmanparast), אמר במסיבת העיתונאים השבועית שלו, כי איראן טרם קיבלה לידיה את ההצעה הרוסית וכי היא תבחן אותה כשתתקבל (מהר, 19 יולי). יו"ר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, עלא' אל-דין ברוג'רדי (Ala'eddin Boroujerdi), טען, עם זאת, כי משמעות ההצעה הרוסית היא חזרה לנקודת ההתחלה, כיוון שאיראן כבר השיבה על כל השאלות בנוגע לתוכניתה הגרעינית. הוא שיבח את גישה החיובית של רוסיה ואת ניסיונה להסיר את

המכשולים, שהוצבו, לדבריו, על-ידי המערב ביחס לסוגיית הגרעין, אך גרס, כי אין בהצעה הרוסית משום פתרון ראוי. הוא הציע למדינות המערב לשוב ולעיין בתשובות, שסיפקה איראן בעבר לשאלות שהועלו מולה בסוגיית הגרעין, על מנת "לרענן את זכרונן" בנוגע לכך, שתוכניתה הגרעינית נועדה לצרכי שלום (Press TV, 16 יולי).

פגישת לברוב – אחמדינז'אד, אוקטובר 2007

חבר המג'לס מחמד כרמי-ראד (Mohammad Karamirad) הגיב אף הוא בהסתייגות להצעה הרוסית וציין, כי איראן אינה מוכנה לקבל תנאים חדשים לחידוש המשא ומתן. רוסיה מנסה, לדבריו, לסלול את הדרך למימוש האינטרסים של המערב באמצעות חידוש המשא ומתן הגרעיני עם איראן (Press TV, 16 יולי).

גם היומון תאבנאכ, המזוהה עם הזרם השמרני-הפרגמטי, העלה הסתייגויות בנוגע לתוכנית הרוסית. במאמר פרשנות, שפרסם האתר, נכתב, כי ההצעה הרוסית אינה מתייחסת לאפשרות, שתשובותיה של איראן לא יספקו גם הפעם את המערב. האתר הזהיר, כי במקרה כזה עלולה רוסיה להצטרף למערב בהחרפת הסנקציות כנגד איראן וכי התוכנית נועדה להכשיר את הקרקע לגיוס קונצנזוס עולמי נגדה. האתר טען, כי אם תענה איראן, למשל, על 8 מתוך 10 שאלות שיוצבו בפניה באופן שיספק את רצון המערב, לא מן הנמנע, ששתי השאלות הנותרות יהיו בסיס להטלת סנקציות נוספות כנגדה.

לא ברור, נכתב במאמר, האם התוכנית הרוסית נועדה לשרת גם את האינטרסים של איראן או שמא היא נועדה למלא תפקיד במסגרת מאבק הכוחות העולמי או מאבקי הכוחות הפוליטיים הפנימיים בתוך רוסיה. כל עוד לא הובהרו פרטיה המדויקים של התוכנית, לא ניתן לבחון אותה ברצינות.

האתר המליץ לגורמי הממשל האיראני, ובהם: משרד החוץ, המועצה העליונה לביטחון לאומי וועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, לנהל מגעים עם הממשל הרוסי על מנת להשיג מידע נוסף בנוגע לתוכנית, שיאפשר להם לנצלה באופן שיבטיח את האינטרסים הלאומיים של איראן (תאבנאכ, 16 יולי).

היומון השמרני מלתי-מא (Mellat-e Ma) גרס, כי ההצעה הרוסית הועלתה בעקבות כישלון הסנקציות הבינלאומיות על איראן ולנוכח ההתפתחויות בעולם הערבי, שהפכו את סוגיית הגרעין האיראני למשנית בחשיבותה בסדר היום הבינלאומי. לטענת היומון, נחישותה של איראן להמשיך בתוכניתה הגרעינית והתנגדותה לסנקציות הבינלאומיות עוררו דאגה במערב, ובעיקר בארצות-הברית. המערב מנסה, לפיכך, להציב שאלות חוזרות בנוגע לתוכנית הגרעין באמצעות העלאת ההצעה הרוסית.

היומון הזהיר, כי ההצעה הרוסית עלולה לעורר מחדש את האווירה ההסברתית הבינלאומית כנגד איראן ולהציב מחדש את תוכנית הגרעין האיראנית על סדר היום הבינלאומי. על הדיפלומטיה האיראנית לנקוט, לפיכך, בזהירות בסוגיה זו ולהבטיח, שאם יתנהלו שיחות בנוגע להצעה הרוסית, הן יתבססו על הכרה באינטרסים הלאומיים ובזכויותיה של איראן (www.mellatonline.ir, 18 יולי).

שבועון משמרות המהפכה מזהיר את תורכיה: אם איראן תאלץ לבחור, היא תעדיף את סוריה על פני תורכיה

השבועון צבחי-י צאדק (Sobh-e Sadeq), היוצא לאור מטעם משמרות המהפכה, הזהיר השבוע את תורכיה, כי אם תמשיך בגישתה הנוכחית העוינת כלפי סוריה, תאלץ איראן להעדיף את סוריה על פניה.

על רקע ביקורו של שר החוץ התורכי בטהראן בשבוע שעבר מתח השבועון ביקורת על עמדת תורכיה ביחס לאירועים בסוריה, אותם הגדיר כמיזמה מערבית נגד ממשלת סוריה. השבועון האשים את תורכיה, כי היא ניצבת לצד ארצות-הברית ואף מעבירה סיוע למתנגדי המשטר הסורי דרך הגבול הסורי-תורכי. השבועון טען, כי עמדת תורכיה נובעת מהערכתה השגויה, כי משטרו של בשאר אל-אסד צפוי ליפול וכי במקרה כזה היא עשויה לשפר את מעמדה האזורי.

ביטאון משמרות המהפכה הצביע על הבדל משמעותי בין סוריה לבין יתר מדינות ערב בהן פרצו מהומות בשנה האחרונה. בשונה ממדינות ערב, בהן המחאה העממית הייתה פנימית ונבעה ממדיניות דיכוי רבת-שנים מצד המשטרים כנגד אזרחיהם, המהומות בסוריה פרצו בשל מעורבות זרה, שנבעה מזעמן של ארצות-הברית, מדינות המערב וחלק ממדינות ערב על סוריה בשל תמיכתה בחזית ההתנגדות. מדינות אלה העריכו, כי באמצעות הפלת משטרו של בשאר, הנתמך על-ידי הציבור הסורי, הן יוכלו לפצות עצמן על חלק מההפסדים, שנגרמו להן כתוצאה מהמהומות בעולם הערבי.

מנקודת מבטה של איראן, ממשלת סוריה מסוגלת להתמודד עם האתגר הניצב בפניה ולפתור את בעיותיה אם רק תיפסק המעורבות הזרה בענייניה הפנימיים. העולם כולו מודע ליחסים בין איראן לסוריה ואל לאיראן להסתירם. להתפתחויות בסוריה יש קשר ישיר לאינטרסים של איראן, טען השבועון.

המשך מדיניותה של תורכיה ביחס לאירועים בסוריה יחייב את איראן לבחור בינה לבין סוריה, גרס צבחי- צאדק. במקרה כזה צפויה איראן לפעול בהתאם לאינטרסים האסטרטגיים שלה ולאדיאולוגיה שלה ולהעדיף את סוריה. על תורכיה להבין את עמדתה של איראן, לנהוג בתבונה ולא להוביל את איראן לנקודה בה היא תאלץ לבחור בינה לבין סוריה (צבחי- צאדק, 18 יולי).

שר החוץ האיראני, עלי-אכבר צאלחי (Ali-Akbar Salehi), התייחס בשבוע שעבר לחילוקי הדעות בין איראן לתורכיה בנוגע למשבר בסוריה ואמר, כי שלוש המדינות צריכות לפעול במשותף לפתרון. במסיבת עיתונאים משותפת עם שר החוץ התורכי אמר צאלחי, כי סוריה, תורכיה ואיראן הן בנות משפחה אחת ואם יש בעיה אצל אחת מהן, על כל המשפחה לפעול על מנת לפתור אותה (טהראן טיימס, 12 יולי). בראיון לסוכנות הידיעות "פארס" שיבח השבוע צאלחי את הצעדים בהם נקטו הנשיא אסד וממשלת סוריה על מנת לממש את דרישות אזרחי המדינה. הוא גינה את המעורבות הזרה בענייניה הפנימיים של סוריה ובמקביל קרא לממשלת סוריה להתייחס לדרישות אזרחיה (פארס, 17 יולי).

בתוך כך קרא השבוע היומון הרפורמיסטי אעתמאד (E'temad) לממשלת איראן להגביר את מעורבותה בפתרון המשבר בסוריה. במאמר מערכת שפרסם היומון נכתב, כי על איראן לשחק תפקיד פעיל יותר בסוגיה הסורית. לנוכח האהדה לה זוכה איראן מצד ממשלת סוריה, היא יכולה למלא תפקיד בונה כמתווך לפתרון המשבר. על הדיפלומטים האיראנים לגנות את האלימות מצד שני הצדדים, שעלולה לסתום את הגולל על פתרון מדיני. בנוסף על ממשלת איראן לגנות בחריפות את המעורבות המערבית בענייניה של סוריה, שלא זו בלבד שלא תסייע לפתרון המשבר, אלא אף תחריף אותו. איראן צריכה לסייע לקרב בין דרישות מתנגדי המשטר לבין ממשלת סוריה על מנת לאפשר להם לצאת מן המבוי הסתום ולשים קץ לאלימות (אעתמאד, 18 יולי).

המרכז למחקרים של המג'לס מזהיר מפני האסטרטגיה החדשה של ארגון נאט"ו והשלכותיה על איראן

המרכז למחקרים של המג'לס פרסם בסוף השבוע שעבר דוח המזהיר מפני האסטרטגיה החדשה, שאימץ ארגון נאט"ו בשנים האחרונות, ומפני השלכותיה על ביטחונה הלאומי של איראן. הדוח כולל התייחסות מפורטת למרכיביה השונים של "האסטרטגיה החדשה של נאט"ו" ולהשפעותיה על ביטחון הרפובליקה האסלאמית. בנוסף כולל הדוח המלצות, שנועדו לאפשר לאיראן להתמודד טוב יותר לנוכח הגברת מעורבות נאט"ו בסמוך לגבולותיה.

הדוח מתייחס לשישה היבטים מרכזיים באסטרטגיה החדשה של ארגון נאט"ו ולהשלכותיה על איראן:

א. אסטרטגיית הארגון בנוגע לטילים ארוכי הטווח ולנשק הגרעיני. מחברי הדוח מציינים, כי הארגון רואה בתוכנית הגרעין האיראנית איום שיש להתמודד מולו וטוענים, כי יש להתייחס להצבת מערכת ההגנה מפני טילים של נאט"ו בתורכיה ובסמוך לגבולותיה של

איראן כאיום רציני נגדה. הדוח מתייחס לשיתוף הפעולה הגובר בין נאט"ו למדינות המפרץ הפרסי ולרוסיה על מנת לרסן את איראן לנוכח תוכניתה הגרעינית ומחבריו טוענים, כי מגמה זו מציבה אתגר בפני טהראן.

ב. הדוח מתייחס לנוכחות הגוברת של נאט"ו במישורים הפוליטי והכלכלי, המשליכה, אף היא, על ביטחונה של איראן. מחברי הדוח מתייחסים באופן ספציפי לנוכחות נאט"ו באפגניסטאן וקובעים, כי הכשרת הכוחות האפגניים על-ידי נאט"ו עלולה להעמיק את השפעת הארגון בסמוך לגבולותיה של איראן גם לאחר נסיגת הכוחות המערביים מאפגניסטאן הצפויה בשנת 2014. המרכז למחקרים ממליץ לנקוט באמצעים דיפלומטיים ולהרחיב את שיתוף הפעולה של איראן עם מדינות האיזור, ובמיוחד עם עיראק ואפגניסטאן, בהן מוצבים כוחות נאט"ו, על מנת לאזן את השפעתו הגוברת של הארגון. עוד ממליצים מחברי הדוח לעשות שימוש בהסברה ובדיפלומטיה ציבורית על מנת לחשוף את "יעדיה האמיתיים" של נוכחות הארגון באיזור.

ג. הדוח מזהיר מפני מאמצי נאט"ו להרחיב את שיתוף הפעולה שלו עם שכנותיה של איראן. חוסר היציבות הפנימית במדינות ערב הפרו-מערביות עלול, להערכת המרכז למחקרים, להביא להעמקה נוספת של הקשרים בין הארגון למדינות אלה ועל איראן לפעול באופן שימנע מנאט"ו לממש את יעדיו המדיניים באיזור.

ד. הדוח מתייחס לעניין שיש לארצות-הברית בהבטחת האינטרסים האסטרטגיים שלה בתחום האנרגיה באמצעות נוכחות צבאית של נאט"ו במפרץ הפרסי ובמזרח התיכון. נוכחות זו, שנועדה לשרת את האינטרסים האמריקאיים, מהווה אף היא איום בפני איראן השואפת לבסס את ביטחון המפרץ הפרסי על מדינות האיזור ללא מעורבות זרה.

ה. הדוח מזהיר מפני התרחבות שיתוף הפעולה בין נאט"ו למדינות המפרץ בתחומים מגוונים הכוללים, בין היתר, חילופי מודיעין וטכנולוגיה ואימונים צבאיים. על איראן לחזק את קשריה עם מדינות אלה ולפעול להעלאת מחיר נוכחותו של נאט"ו באיזור.

ו. תחום נוסף שזוכה להתייחסות בדוח הוא חיזוק מאמצי נאט"ו בתחום הסייבר. הדוח מצביע על פעילותו הגוברת של הארגון בסייבר במקביל למאמציו לחזק את ההגנה מפני איומים בסייבר. המרכז למחקרים ממליץ לנקוט בצעדים הדרושים על מנת להגביר את נוכחות איראן בסייבר וכן לשפר את יכולתה להתגונן מפני איומים בתחום זה (אתר המג'לס, 15 יולי).

החלה ההערכות למימוש הרפורמה המוניטארית והשמטת אפסים מהמטבע הלאומי

הבנק המרכזי האיראני חנך בסוף השבוע אתר אינטרנט חדש, שנועד ללוות את תהליך הרפורמה המוניטארית עליה החליטה הממשלה בשבוע שעבר, אשר במסגרתה יושטמו ארבעה אפסים מהמטבע הלאומי (הריאל).

בהודעת הבנק המרכזי נאמר, כי האתר (Reform.cbi.ir) יספק מידע מדויק לכלכלנים, לתקשורת ולאזרחים בנוגע לרפורמה, ישיב על שאלות בנושא, יערוך סקרי דעת קהל בנוגע לרפורמה, יקיים פורומים שיאפשרו דיונים בנושא ויביא דעות ומחקרים הקשורים לתוכנית. השבוע החל

הבנק המרכזי לערוך סקר דעת קהל בקרב גולשי האתר, שנועד, בין היתר, להמליץ על שם המטבע החדש. מבין ארבעת השמות שהועלו: תומאן (Toman), ריאל (Rial), פארסי (Parsi) ו- דריכ (Daric) מוביל כעת השם: "פארסי" בקרב הגולשים, שנטלו עד כה חלק בסקר.

עמודו הראשי של האתר: תוכנית הרפורמה במטבע הלאומי

עוד נמסר בהודעה מיוחדת, שפרסם הבנק המרכזי, כי בשנתיים האחרונות בחנו מומחים מטעם הבנק את הרפורמה על היבטיה השונים ומסקנות בחינה זו הועברו לממשלה לקראת הדיון בו אושרה הרפורמה. בישיבת הממשלה הועלה הצורך למסור לציבור את המידע הנדרש בנוגע לרפורמה, שעל מימושה אחראי סגן נגיד הבנק המרכזי לענייני כלכלה. סגן הנגיד עומד בראש מטה מיוחד, שקיים בחודשים האחרונים ישיבות שבועיות במהלכן נידונו ההיבטים השונים הקשורים ליישום התוכנית (אתר הבנק המרכזי, www.cbi.ir, 13 יולי).

בשבוע שעבר קיבלה הממשלה החלטה סופית להשמיט ארבעה אפסים מהמטבע הלאומי. ההחלטה טעונה עדיין את אישור המג'לס. נגיד הבנק המרכזי, מחמוד בהמני (Mahmoud Bahmani), העריך, כי יידרשו לפחות שלוש שנים להשלמת הרפורמה (פארס, 11 יולי).

התוכנית להשמטת אפסים מהמטבע המקומי הועלתה לפני מספר שנים במסגרת המאמצים להתמודד עם משבר האינפלציה, שפגע קשות בערכו של המטבע האיראני ואילץ את הבנק המרכזי להנפיק שטרות בסכומים גבוהים של 50,000 ו-100,000 ריאל. באוגוסט 2008 הקימה הממשלה ועדה מיוחדת לבחינת השלכותיה של רפורמה מוניטארית במסגרתה יושמטו שלושה או ארבעה אפסים מהמטבע המקומי.

לטענת תומכי הרפורמה, תסייע השמטת האפסים לבלום את האינפלציה, כפי שהיה במדינות נוספות, שנקטו בצעד דומה, כדוגמת תורכיה. מתנגדי התוכנית, לעומת זאת, טוענים, כי בהעדר שינוי במדיניות הכלכלית הממשלתית לא תהיה לרפורמה השפעה של ממש וכי ריסון האינפלציה הוא תנאי הכרחי מוקדם למימוש הרפורמה במטבע.

היומון הכלכלי דניא-י אקתצאד (Donya-ye Eqtesad, עולם הכלכלה) הזהיר השבוע, כי הרשויות עלולות למקד את מאמצייהן ביישום הרפורמה במטבע הלאומי במקום להתמקד בפתרון הבעיות הכלכליות המרכזיות הניצבות בפני איראן. במאמר מערכת, שפרסם היומון, נכתב, כי התוכנית

להשמטת ארבעה אפסים מהמטבע המקומי אינה צריכה לעמוד בראש סדר העדיפויות הכלכלי, כיוון שאין בה כדי לספק מענה לבעיות המרכזיות הניצבות בפני המשק בעקבות יישום הרפורמה במדיניות הסובסידיות והסנקציות הכלכליות המוטלות על איראן. התמקדות יתר מצד הממשלה, חברי המג'לס, התקשורת והמומחים הכלכליים ברפורמה במטבע עלולה, לטענת היומון, להביא להתעלמות מהאתגרים המרכזיים הניצבים בפני כלכלת איראן ולהחריף את משבר האינפלציה (דניא-י אקתצאד, 16 יולי).

הכלכלן הבכיר, סעיד לילאז (Sa'id Laylaz), טען, אף הוא, כי להשמטת האפסים מהמטבע לא תהיה השפעה משמעותית על כלכלת איראן בתנאיה הנוכחיים. על מנת להשיג את יעדי הרפורמה, יש להקדים לה ריסון האינפלציה וליברליזציה כלכלית. במצב שבו האינפלציה באיראן ממשיכה לעלות, הממשלה מגבירה את מעורבותה בכלכלה והמשק ניצב בפני בעיות הנובעות ממימוש הרפורמה במדיניות הסובסידיות, אין כל ערך ליישום הרפורמה במטבע.

התמקדות במימוש הרפורמה, שפירושה צפויים להיות מעטים והיא דורשת משאבים רבים, עלולה להסיט את תשומת הלב מהבעיות האמיתיות של הכלכלה האיראנית, ובהן: האינפלציה, הפסקת הצמיחה הכלכלית, ירידת ההשקעות בייצור, השלכות הסנקציות הכלכליות, עליית האבטלה, "בריחת מוחות", ירידה בייצוא ובייצור הנפט וכיו"ב (שרק, 14 יולי).

משבר הגירושין באיראן: סיבות מוזרות לגירושין

לנוכח העלייה המתמדת בשנים האחרונות בשיעור הגירושין בקרב זוגות איראנים פרסם השבוע האתר פרארו (Fararu) דיווח על סיבות שונות ומשונות בגינן פנו בשנה האחרונה אזרחים איראנים לבתי הדין בבקשה להתגרש מבני/בנות זוגם.

- אזרח איראני טען בפני בית הדין, כי לאחר 8 שנות נישואין הוא עדיין שוכר דירה וכי אשתו אינה נותנת לו רשות לרכוש בית, כיוון שהיא סבורה שעדיף לחסוך את הכסף בבנק.
- אישה בת 25 פנתה לבית הדין וטענה, שבעלה הסתיר מפניה את מחלתו במשך שנים. רק לאחר 5 שנות נישואין גילתה האישה, שרגלו הימנית קצרה יותר מזו השמאלית. היא התעקשה, שהיא אינה יכולה לשאת עובדה זו אף על-פי שבמהלך כל התקופה הייתה מודעת לעובדה אחרת: בעלה מכור לחשיש.
- גבר בן 60 פנה לבית הדין בתביעה להתגרש, מאחר שאשתו החלה לעבוד כנהגת מונית ואיבדה את "רוחה הנשית". הוא טען בפני ראש בית הדין, כי מאז שאשתו החלה לעבוד כנהגת מונית, התנהגותה השתנתה לחלוטין ואם הוא פועל בניגוד לרצונה, היא מכה אותו.
- גבר טען, שאשתו שיקרה לו במהלך שנתיים בהן היו נשואים בנוגע לגילה האמיתי. הוא טען, שכאשר נישאו היא טענה בפניו שהיא בת 18 בשעה שהייתה מבוגרת יותר.

לאחרונה נתקל במקרה בתעודת הזהות שלה וחשף את גילה האמיתי. הוא ציין, כי אינו יכול לחיות עם מישהי ששיקרה בנושא כה חשוב.

מתוך: www.fararu.ir, 16 יולי

- אישה בת 22, שהייתה נשואה 10 חודשים, טענה בפני בית הדין, שהיא אינה מוכנה עוד לאכול מדי יום ארוחת צהריים עם חמותה ולפיכך היא מעוניינת להתגרש. היא ציינה, שכאשר נישאה הבטיח לה בעלה, שאמו לא תשהה באופן קבוע בביתם, אך הוא לא עמד בהבטחתו.
- אישה צעירה דרשה להתגרש מבעלה, מאחר שהוא מבלה את כל זמנו בצפייה במשחקי כדורגל (איראני ואירופאי) ואינו מתייחס אליה.
- אישה, שהייתה נשואה 10 שנים, ביקשה להתגרש מבעלה מאחר שהוא עובד ב"מקצוע בלתי-מכובד". לדבריה, בראשית נישואיהם עבד בעלה בחברה פרטית, אך לאחר מספר שנים פוטר מעבודתו וכעת הוא עובד במוסך של אחד מחבריו בתור נהג משאית. הוא אינו מחפש עבודה טובה יותר מבחינת "מעמד חברתי" ולכן החליטה להתגרש ממנו.
- אישה הגישה לבית הדין בקשת גירושין, לאחר שלטענתה לקה בעלה בנפשו בעקבות שימוש בסמים והחל לטעון, כי היא השטן.
- גבר ביקש להתגרש מאשתו חמישה חודשים לאחר נישואיהם, כיוון שהיא הולכת למסיבות שאינן לרוחו.
- גבר ביקש להתגרש בו-זמנית משלוש נשותיו. הוא טען, שהראשונה לא נכנסה להריון ולכן נשא אישה שניה, אך גם היא סבלה מבעיה דומה ולא הצליחה להיכנס להריון. לאחר מכן בחר באישה שלישית, שהרתה והביאה לו שני בנים. למרבה הצער, אחד מהם היה עיוור והיא עצמה לקתה במחלת דם קשה. הגבר טען בפני בית הדין, כי שלוש הנשים חיות עימו יחדיו ומתייחסות אליו יפה, אך הוא עצמו כבר אינו יכול לשאת את ביש המזל, שפקד אותו, ומעוניין לחיות בגפו (פרארו, 16 יולי).

בשנים האחרונות נקלע מוסד הנישואין ברפובליקה האסלאמית למשבר חריף, שמתבטא בעליה משמעותית בגיל הנישואין הממוצע וכן בגידול ניכר בשיעור הגירושין. על-פי נתוני הלשכה הלאומית לרישום אזרחי, מסתיימת בממוצע אחת מכל שבע מערכות נישואין בגירושין. שיעור הגירושין בטהראן גבוה עוד יותר. בסך הכל התגרשו באיראן בשנת 2010-2011 137,200

זוגות לעומת 125,747 זוגות בשנת 2009-2010, 110,510 זוגות בשנת 2008-2009 ו-99,852 זוגות בשנת 2007-2008. (www.sabteahval.ir)

תמונות השבוע: מבצע לאכיפת קוד הלבוש האסלאמי בטהראן

